

Giv os nu den CO₂-afgift

Temnummer: Den Bæredygtige Stat

Vi bør reducere danskernes globale CO₂-aftryk

I 2019 vedtog regeringen en national målsætning om en 70 pct. reduktion af udledningen af drivhus-gasser på dansk jord i 2030. Blandt eksperter er der bred enighed om, at den bedste og billigste måde at nå det mål er ved at indføre en generel CO₂-afgift på al CO₂-udledning¹. Selvfølgelig er det derfor den vej, vi skal gå. Dog kan man diskutere om den nationale målsætning, som sætter fokus på reduktioner på *dansk jord*, er ambitiøs nok. For CO₂ kender som bekendt ikke landegrænser. Og det er ikke hensigtsmæssigt, hvis vi indfører en politik, som alene bevirker, at de største klimasyndere enten flytter til udlandet eller bliver udkonkurreret af udlandet. De oplagte eksempler på det er landbruget og Aalborg Portland, der alt andet lige vil stå for sammenlagt 60 pct. af udslippet i 2030², hvis de ikke reducerer deres udledning. For nok vil fx en udflytning af Aalborg Portland bidrage til at opfylde den nationale målsætning om en 70 pct. reduktion på dansk jord, men det vil ikke føre til en global reduktion af drivhusgasser. Samtidigt vil det koste danske arbejdspladser og skatteindtægter. SMVdanmark ønsker at sætte ambitionen højere end den nationale målsætning. Vi ønsker at bidrage til, at vi reducerer danskernes *globale* CO₂-aftryk, dvs. at vi tager højde for det, man kalder CO₂-lækagen.

**MIA AMALIE
HOLSTEIN**
Vicedirektør i
SMVdanmark

En fair fordeling af byrden

Tanken om en CO₂-afgift bygger på den grundlæggende ide, at forureneren selv betaler for den skadevirkning, han har på samfundet. Det er et retfærdigt og sundt princip. Hertil kommer, at virksomhederne bør få de penge, som de betaler i afgifter, tilbage – fx i form af skattelettelser. Således vil virksomhederne have et tydeligt incitament til at omstille deres forretning, men vi vil ikke gøre en af verdens største offentlige sektorer større, end den er i dag. Dog er det ikke alle, der mener, at vi bør have en sådan ensartet CO₂-afgift. Flere organisationer lobbyer for, at de store virksomheder bliver undtaget, når det kommer til at løfte klimaregningen. CEPOS har for nyligt lavet et notat³, som viser, at de samfundsøkonomiske meromkostninger ved Dansk Industris og Dansk Erhvervs modeller for en grøn skattereform er hhv. 80,4 og 30,2 pct. dyrere end en ensartet CO₂-afgift. For hver gang de store CO₂-udledende virksomheder får en sær aftale, et subsidie eller på anden måde afviger fra den ensartede CO₂-afgift, så vil den samlede regning for klimaomstillingen blive større. Det er krumspring, som de store virksomheders erhvervsorganisatio-

ner tager for at undgå, at de store, forurenende virksomheder skal betale deres rimelige andel af klimaregningen. Resultatet er, at forbrugerne og de små og mere grønne virksomheder skal betale en uforholdsvist stor del af klimaomstillingen. Og det, mener vi, ikke er rimeligt.

Tabel 1: Samfundsøkonomisk meromkostning

	Samfundsøkonomisk meromkostning
DI's model	80,4%
Dansk Erhvervs model	30,2%
Memo: Samfundsøkonomisk omkostning ved omkostningseffektiv CO₂e-pris	22,5 mia. kr.

Kilde: CEPOS.

Omkostningen ved ikke at have indført en CO₂-afgift endnu

Desværre er det ikke omkostningsfrit, at regeringen nøler med at få indført en CO₂-afgift. For ikke alene vil lobbyister stå i kø for at sikre, at deres større virksomheder slipper for regningen, konsulenthusene vil også gøre sig til for at få en bid af kagen. Og det er hverken fair eller ansvarligt.

Et eksempel på benhård lobbyisme har vi allerede set. I sensommeren 2020 fik Aalborg Portland, Danmarks største CO₂-udleder, en særtaftale med regeringen om, at de skulle reducere deres CO₂-udledning i 2030 med 30 pct., selvom Danmarks reduktionsmål er 70 pct. Der var ingen gode forklaringer (læs: lækageberegninger). Det var et klassisk tilfælde af særbehandling af de store virksomheder på de smås bekostning. Konsekvensen bliver formentligt, at vi andre skal reducere mere end 70 pct. for at modsvare den rabat, som Aalborg Portland muligvis ender med at få. Aalborg Portland bliver reddet, men det kommer til at gå ud over konkurrenceevne og arbejdspladser andre steder i samfundet.

Manglen på CO₂-afgifter har også den uheldige sideeffekt, at store virksomheder som fx Novo Nordisk er begyndte at stille krav om, at deres 60.000 underleverandører bruger grøn strøm i 2030. Og regeringen har varslet, at den offentlige sektors indkøb skal være mere klimavenlige. Alt i alt ser vi et stigende krav til at, virksomhederne kender deres CO₂-aftryk. Det er der ganske få virksomheder, som gør. Så i øjeblikket skyder der konsulentfirmaer op, som mod klækkelig betaling tilbyder at kortlægge virksomhedernes CO₂-aftryk. Alt dette ville ikke være nødvendigt, hvis vi havde en generel CO₂-afgift, der gjorde de CO₂-forurenende varer dyrere og de rene varer billigere. Så behøvede alle virksomheder ikke kende deres CO₂-aftryk, men vi kunne opnå CO₂-reduktion blot ved, at kunderne reagerer på priserne og køber det billige og CO₂-venlige frem for det dyre.

Indfør hurtigst muligt en CO₂-afgift

Uanset hvad bliver klimaomstillingen dyr. Nogle estimater peger på, at det samfundsøkonomisk vil koste 26 mia. kr. årligt at indfri 2030-målet⁴. Omstillingen vil ikke alene være teknologisk krævende og bekostelig, men også koste konkurrenceevne og arbejdspladser. Spørgsmålet er bare, hvor i økonomien regningen skal betales? Det er vores frygt, at store forurenende virksomheder vil få held med at vælte afgifter og byrder fra virksomhedens egen klimabelasting over på resten af samfundet. Eller at regeringen nøler så meget med at få indført en afgift, at virksomheder og organisationer begynder at lave deres egne second best-løsninger, fx ved at stille specifikke krav til underleverandører. Dette er ikke hensigtsmæssigt. Derfor vil vi gerne appellere til, at de generelle CO₂-afgifter indføres hurtigst muligt.

SMVdanmarks principper for en ensartet CO₂-afgift:

SMVdanmark foreslår en ensartet CO₂-afgift med lækagehensyn, der:

1. Giver alle forbrugere og virksomheder et klart incitament til at mindske CO₂-udledningen.
2. Sikrer, at forurenere betaler for den skadevirkning, virksomheden har på klimaet.
3. Sikrer den mest omkostningseffektive løsning fra et samfundsøkonomisk perspektiv, idet omstillingen uanset hvad vil være dyr og koste arbejdspladser og konkurrenceevne.
4. Indføres gradvist, så erhvervslivet har mulighed for at omstille sig. Samtidig med nye afgifter indføres, skal eksisterende afgifter på forskellige udledninger saneres, så afgifterne afspejler de skadevirkninger, som udledningskilden har på samfundet.
5. Tilbagebetaler provenuet fra en CO₂-afgift til erhvervslivet via f.eks. skattelettelser.
6. Er mindst mulig administrativ tung, men til gengæld gennemskuelig og med særlige hensyn til små virksomheder.
7. Tager lækagehensyn, så forureningen ikke flyttes til udlandet, men ellers bygger på en generel CO₂-afgift, da differentierede branchefradrag kan skabe en unfair konkurrence. Særaftaler og subsidier vil øge den samlede regning for klimaomstillingen og flytte en uforholdsmæssig stor del af regningen for store virksomheders udledning over på SMV'er.
8. Er baseret på et objektive beregningsgrundlag, der ikke muliggør løbende politiske justeringer af fx fradragssatserne for forskellige brancher eller virksomheder.
9. Bliver neutral i forhold til teknologien bag CO₂-besparelserne.

1. Med CO₂ menes både CO₂-udledning og andre drivhusgasser omregnet til CO₂-ækvivalenter.
2. Finans (2020): Aalborg Portland tørrer klimaregningen af på forbrugerne og de små og mellemstore virksomheder.
3. CEPOS (2021): De samfundsøkonomiske meromkostninger ved at bruge andre redskaber end CO₂E-pris til at nå 70 pct-klimamål.
4. CEPOS (2019): Samfundsøkonomiske omkostninger ved 60 pct. og 70 pct. drivhusgasreduktion i 2030.